

Učíme pro život odpovědný k lidem a přírodě

KTERÉ KOMPETENCE ŽÁKŮ JSOU KLÍČOVÉ PRO ŽIVOT?

Jak jsou zakotveny v systému vzdělávání?
Nakolik se nám daří je účinně rozvíjet u žáků?
Jaké vzdělávací metody je nejlépe podpořit?
Jak prosadit potřebné změny ve školském systému?

KLÍČOVÉ KOMPETENCE A VÝVOJOVÉ KONTINUUM

Kompetence klíčové pro budoucnost se vytváří napříč obory a předměty. Jejich rozvoj je součástí průřezových témat Rámcových vzdělávacích programů (RVP). Aby bylo možné je rozvíjet cíleně a účinně, je potřeba je detailně rozpracovat a pevně ukotvit v systému vzdělávání.

V rámci projektu CIVIS popis i naplňování klíčových kompetencí zhodnotíme. Po dobu jednoho roku budeme akčním výzkumem v praxi sledovat, jaký dopad na klíčové kompetence má pět vybraných metodik: Active Citizens, Global Storylines, GLOBE, místně zakotvené učení – škola pro udržitelný život a venkovní učení.

Úrovně klíčových kompetencí shrne vývojové kontinuum, které bude užitečnou pomůckou pro pedagogy. Ti s jeho pomocí identifikují složky osobnosti a jednání důležité pro pozitivní změny v chování žáků.

JAK VÉST BUDOUCÍ UČITELE K EFEKTIVNÍM VZDĚLÁVACÍM METODÁM?

Univerzity revidují své současné vzdělávací postupy a navrhnou změny tak, aby byl vytvořen prostor pro souvislostní učení a bourání hranic mezi obory. Cílem změn je ovlivnit přípravu budoucích učitelů.

CO BRÁNÍ PROSAZENÍ ZMĚN?

- Legislativní, organizační a materiální podmínky omezující mezipředmětovou výuku a výuku mimo školu
- Nízká propojenost škol s okolím, malá otevřenost škol
- Nedostatek metodické podpory učitelů
- Nesjednocené pojetí klíčových kompetencí a cílů vzdělávání
- Nízký důraz na rozvoj žáků v oblasti aktivního občanství odpovědného k lidem a přírodě
- Nedostatečné zaměření přípravy a dalšího vzdělávání pedagogů na rozvoj občanských kompetencí
- ... ?

Překážek úspěšného rozvoje klíčových kompetencí žáků může být mnoho. Jak s nimi pohnout nebo je odstranit? Při jejich identifikaci i návrhu změn navážeme dialog s institucemi napříč školským systémem.

PROPOJENÍ TEORIE S PRAXÍ

Naše cíle nejsou malé, proto jsme spojili síly napříč vzdělávací soustavou a zaměřili jsme se na propojení teorie s praxí. Změnu způsobu současného vzdělávání žáků a budoucích učitelů je nutné prosazovat na všech úrovních. Unikátní Společenství praxe tvoří lidé a instituce napříč celým vzdělávacím systémem – univerzity, základní a střední školy i neziskové organizace zaměřené na vzdělávání.

KDO SE NA PROJEKTU PODÍLÍ?

Projekt **CIVIS: zaostřeno na občanské a sociální kompetence** je spolufinancován Evropskou unií.

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
OP Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

Neziskové organizace

Univerzity

Univerzita
Hradec
Králové

Základní a střední školy

Průzkum účinných metod vzdělávání a zpětná vazba k rozvoji klíčových kompetencí probíhá ve spolupráci s desítkami základních a středních škol v celé České republice.

Svět žáků leží v budoucnosti, kterou nedokážeme předvídat a v níž mnohé znalosti a dovednosti získané ve škole už budou zastaralé.

Chceme vzdělávat jinak.

VYBRANÉ METODIKY – PĚT CEST PRO ROZVOJ KLÍČOVÝCH KOMPETENCÍ

Venkovní učení

Učit venku znamená venku nejen být, ale také prožívat, pozorovat a zkoumat reálné prostředí, v němž žijeme. Okolí školy je cenným zdrojem informací, s nimiž žáci dále pracují a vyvozují z něj obecné principy. Žáci prostřednictvím osobní zkušenosti a bádání rozplétají souvislosti vzájemného ovlivňování krajiny člověkem a objevují hodnotu přírody. Ke krajině, kterou poznají, získávají hlubší vztah.

Venkovní učení rozvíjí a prohlubuje vztah žáků k místům v krajině. Žáci se učí ve venkovním, reálném prostředí, které je prostředkem k porozumění, vnímání a hodnocení environmentálních souvislostí. Zvyšuje se tak smysluplnost a propojenost informací získaných ve školních lavicích.

Místně zakotvené učení – Škola pro udržitelný život

Metodika využívá místní prostředí jako jednotící kontext pro výuku. Klade důraz na zapojování žáků i dalších občanů do řešení místních problémů a účast v praktických projektech pro obec. Prostřednictvím péče o místo a zapojení do života komunity rozvíjí kompetence pro udržitelný život.

Principy:

Učení o místě, v místě a pro místo – vztah k místu (zakotvení), kontakt s reálným světem (učení mimo školu), konkrétní přínos pro obec.

Transdisciplinární učení – propojenost společenských a přírodních, lokálních a globálních, minulých a budoucích procesů. Změna rolí – žáci přináší nápady, týmově pracují, spoluprodují o učení i světě, rozvíjí schopnost aktivně ovlivňovat změny, učitel je průvodcem.

Partnerství – úzké vazby s obyvateli a organizacemi, podpora rozvoje komunity.

GLOBE

GLOBE je dlouhodobý mezinárodní program, ve kterém žáci bádají o přírodě a pomáhají zlepšovat životní prostředí ve svém okolí. GLOBE využívá osvědčených metod badatelsky orientovaného vyučování (přírodovědné vzdělávání skrze bádání, zkoumání, objevování, pídění se po odpovědi). Žáci nejprve trénují výzkumné dovednosti, které následně využívají při realizaci vlastních badatelských projektů. Díky svým dlouhodobým měřením a pozorováním odhalují problémy životního prostředí ve svém okolí a ve spolupráci s místními odborníky usilují o jejich řešení. O svých aktivitách a zjištěních informují místní i širokou veřejnost.

Active citizens

Cílem programu Active Citizens je zplnomocnit mladé lidi k tomu, aby dokázali efektivně a bez konfliktů spolupracovat s ostatními na udržitelném rozvoji míst, kde žijí, a uvědomovali si jejich provázanost s jinými částmi světa. Důležité místo v programu mají témata aktivního občanství, neformálního vzdělávání a spolupráce v rámci komunity. Na svých školách žáci vytvoří týmy, které za podpory učitelů analyzují situaci a v terénu zjišťují, čeho si lidé v daném místě cení a co považují za problém. Žáci posléze naplánují a společně s partnery a cílovou skupinou realizují projekty, jejichž cílem je přispět k řešení daného problému nebo podpoře vybraného tématu.

Global storylines

V Global Storylines jsou děti na 1. stupni ZŠ vtaženy do příběhu, který se stává osou výuky po dobu dvou až tří měsíců. Vytvářejí si prostředí a role v komunitě, před kterou klade příběh problémy a výzvy, jež musí její členové řešit. Výuka příběhem využívá prvky dramatické výchovy a umožňuje tak prozkoumávat komplexní globální témata v bezpečném prostředí fiktivního příběhu. Děti vede k aktivnímu přístupu k řešení problémů, spolupráci, solidaritě a empatii s druhými.